

**НАРЕДБА за условията и реда за придобиване на професионална
квалификация и за реда за издаване на лицензии за специализирано
обучение и на удостоверения за правоспособност
за използване на ядрената енергия**

Приета с ПМС № 209 от 6.08.2004 г., обн., ДВ, бр. 74 от 24.08.2004 г., изм., ДВ, бр. 46 от 12.06.2007 г., в сила от 12.06.2007 г.

**Глава първа
ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ**

**Раздел I
Предмет и обхват на наредбата**

Чл. 1. С наредбата се определят:

1. условията и редът за придобиване на професионална квалификация за извършване на дейности в ядрени съоръжения и с източници на йонизиращи лъчения (ИЙЛ);
2. длъжностите, за които се изисква правоспособност;
3. редът за издаване, изменение, подновяване, прекратяване и отнемане на лицензии за специализирано обучение за дейности в ядрени съоръжения и с ИЙЛ (специализирано обучение);
4. редът за издаване, прекратяване и отнемане на удостоверения за правоспособност;
5. условията и редът за провеждане на изпити за придобиване на правоспособност за изпълнение на дейности в ядрени съоръжения и с ИЙЛ;
6. редът за осъществяване на контрол по изпълнението на условията на издадените лицензии за специализирано обучение и удостоверения за правоспособност.

Чл. 2. (1) Лицензиите за специализирано обучение се издават, изменят, подновяват, прекратяват и отнемат от председателя на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) при условията, определени от Закона за безопасно използване на ядрената енергия (ЗБИЯЕ) и по реда на наредбата.

(2) Удостоверенията за правоспособност се издават, прекратяват и отнемат:

1. от председателя на АЯР - за извършване на дейности в ядрени съоръжения, както и за провеждане на специализирано обучение за работа с ИЙЛ - в предвидените от наредбата случаи;
2. от лицата, на които са издадени лицензии за специализирано обучение по реда на наредбата - за извършване на дейности с ИЙЛ.

Чл. 3. (1) Лицензии за специализирано обучение се издават на физически лица - еднолични търговци, и на юридически лица, регистрирани в Република България.

(2) Лицензии за специализирано обучение се издават:

1. за извършване на специализирано обучение за дейности в ядрени съоръжения, които имат влияние върху безопасността, включително които са свързани с осигуряването и/или контрола на ядрената безопасност и радиационната защита;
2. за извършване на специализирано обучение и издаване на удостоверения за правоспособност за дейности с ИЙЛ.

(3) В случаите, когато едно и също лице възнамерява да извършва както дейностите по ал. 2, т. 1, така и дейностите по ал. 2, т. 2, се издава една лицензия.

Чл. 4. Удостоверения за правоспособност се издават на физически лица:

1. за извършване на дейности в ядрени съоръжения или с ИЙЛ;
2. които провеждат специализирано обучение за работа с ИЙЛ, в определените в

наредбата случаи.

Раздел II

Общи изисквания към системата за подбор и квалификация на персонала

Чл. 5. (1) Изграждането, поддържането и прилагането на система за подбор и квалификация на персонала е задължение на лицензиантите и титулярите на разрешения за извършване на дейности в ядрени съоръжения и с ИЙЛ. Тази система включва:

1. професионален подбор;
2. медицински и психофизиологичен подбор;
3. осигуряване на специализирано първоначално и поддържащо обучение;
4. поддържане на високо ниво на култура на безопасност;
5. първоначална и периодична проверка на знанията;
6. контрол за спазване на изискванията за специализирано обучение и професионална квалификация на персонала.

(2) Лицата, на които са издадени лицензии за специализирано обучение по реда на наредбата, са отговорни за качеството на специализираното обучение, което извършват.

(3) Лицата, които извършват дейности в ядрените съоръжения и с ИЙЛ, са длъжни да поддържат и повишават собствените си знания и да усъвършенстват уменията си.

Чл. 6. Професионалният подбор на персонала се осъществява въз основа на изискванията на длъжностните характеристики и в съответствие със системата за подбор и квалификация на персонала.

Чл. 7. (1) В длъжностните характеристики по чл. 6 се определят задължително следните изисквания, свързани с квалификацията на персонала:

1. образователната степен, специалността или професията и трудовият стаж по специалността, които са необходими за заемане на съответната длъжност;
2. функциите, свързани с безопасната експлоатация на ядреното съоръжение или ИЙЛ, които лицето, заемащо длъжността, трябва да изпълнява;
3. необходимият минимум от знания в областта на използването на ядрената енергия, ядрената безопасност, радиационната защита, аварийната готовност и нормативните актове, свързани с използването на ядрената енергия и йонизиращите лъчения;
4. практическите умения и навици, необходими за извършване на съответната дейност;
5. изискванията за първоначално и поддържащо специализирано обучение;
6. необходимата правоспособност за заемане на длъжността, когато такава се изисква.

(2) В длъжностните характеристики на персонала в ядрени съоръжения се посочва съответният оперативен ръководител при спазване на изискването, че само едно правоспособно лице на по-висока длъжност може да дава оперативни разпореждания на друго правоспособно лице.

Раздел III

Общи изисквания относно представянето на документи

Чл. 8. (1) Заявленията за издаване, изменение, подновяване и прекратяване на лицензии за специализирано обучение и за издаване на удостоверения за правоспособност по реда на наредбата и документите, които се прилагат към тях, се представят на български език.

(2) Официални документи на чужд език се представят заедно с легализиран превод на български език. Други документи на чужд език се представят заедно с превод на български език, извършен от заклет преводач.

(3) Документите, които се изискват по наредбата, се представят в оригинал или се представя заверено копие.

(4) Документите се представят на хартиен и на електронен носител, с изключение на издадените от компетентните държавни органи официални документи, които се представят

на хартиен носител.

(5) Когато определени обстоятелства са удостоверени от друг орган и са вписани в публичен регистър в Република България, заявителят не е длъжен да ги доказва чрез представяне на документи по ал. 1, ако представи писмена декларация.

Глава втора **ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

Раздел I **Общи изисквания**

Чл. 9. Физическите лица, които извършват дейности, които имат влияние върху безопасното осъществяване на дейности в ядрените съоръжения и с ИЙЛ, трябва да притежават съответната професионална квалификация в съответствие с изискванията на наредбата.

Чл. 10. (1) Професионалната квалификация по смисъла на наредбата е официално доказаното равнище на знанията, уменията и навиците, необходими за изпълнение на функциите, определени в длъжностната характеристика за конкретната длъжност.

(2) Професионално квалифицирани по смисъла на наредбата са лицата, които:

1. притежават образователна степен, специалност или професия в съответствие с изискванията на длъжностната характеристика за съответната длъжност;

2. имат необходимия трудов и служебен стаж, включително стаж на определена длъжност или на определено работно място, в случаите, когато това се изисква от наредбата или от длъжностната характеристика за съответната длъжност;

3. са преминали първоначално специализирано обучение;

4. преминават поддържащо специализирано обучение, в случаите, когато това се изисква от наредбата или от условията на лицензията или разрешението за извършване на дейности в ядрени съоръжения и с ИЙЛ.

Чл. 11. (1) Първоначалното специализирано обучение се провежда с цел придобиване на професионална квалификация за заемане на конкретна длъжност.

(2) Поддържащото специализирано обучение се провежда след заемане на длъжността, поне веднъж годишно, с цел възстановяването, поддържането и непрекъснатото повишаване на квалификацията.

Чл. 12. (1) Специализираното обучение се извършва чрез прилагане на систематичния подход и с използване на технически средства за обучение.

(2) Специализираното обучение се осъществява въз основа на програма за осигуряване на качеството, която гарантира във всеки момент от неговото провеждане, че прилагането на систематичния подход е в съответствие с приетите на международно равнище стандарти.

(3) Специализираното обучение се провежда в съответствие с учебни програми, разработени за всяка конкретна длъжност.

(4) Специализираното обучение се извършва с откъсване от производството.

Чл. 13. (1) Лицето, на което е издадена лицензия за специализирано обучение, провежда обучението в зависимост от вида на дейността и от характеристиките на работното място под формата на:

1. теоретично - лекционно, семинарно или интерактивно компютризирано обучение;

2. обучение на симулатори, включително на пълномащабни симулатори;

3. практическо обучение в работни условия;

4. практическо обучение чрез използване на работилници, лаборатории, модели, компютри, както и на радиометрична, дозиметрична и спектрометрична апаратура и други технически средства.

(2) Формите за обучение се прилагат смесено, според учебната програма, за да се осигури правилното усвояване на материала и придобиването на съответните умения и

навици.

(3) Специализираното обучение в работни условия се провежда под методическото ръководство на лицето, на което е издадена лицензия за специализирано обучение.

(4) Самообучението не е отделна форма за специализирано обучение.

Чл. 14. (1) Лицето, на което е издадена лицензия за специализирано обучение, съставя учебна програма за първоначално специализирано обучение за всяка длъжност. Програмата отчита резултатите от анализа на функциите, свързани с изпълнението на длъжността, както и характеристиките на конкретното работно място.

(2) Учебната програма задължително обхваща:

1. предварителни изисквания към квалификацията;
2. задачи, произтичащи от анализа на функциите по ал. 1;
3. списък на учебните курсове, кратко описание на съдържанието, продължителността, формите за провеждане на обучението и начините за проверка на знанията;
4. списък на видовете използвани технически средства;
5. списък на документите за осигуряване на качеството и други организационни документи, свързани с програмата;
6. критерии за успешно положен изпит при завършване на специализираното обучение по тази програма.

Чл. 15. (1) Учебните програми за поддържащо специализирано обучение се съставят всяка предходна година при спазване на изискванията на чл. 14, ал. 2 и отчитат резултатите от ежегодния анализ на:

1. експлоатационния опит, работата на персонала и равнището на неговата компетентност през изминалия период;
2. измененията в нормативните изисквания, свързани с ядрената безопасност и радиационната защита, и в експлоатационните документи;
3. настъпилите или предстоящи изменения в ядреното съоръжение или свързани с ИЙЛ, както и измененията, свързани с конкретното работно място;
4. отклонения, инциденти и аварии, от които могат да бъдат извлечени поуки с цел недопускането им в бъдеще;
5. степента на готовност за действия при аварийни ситуации или при прилагане на аварийния план или процедури;
6. изискванията на съответните лицензианти и титуляри на разрешения за извършване на дейности в ядрени съоръжения и с ИЙЛ;
7. изискванията, свързани с осъществяване на държавното регулиране по ЗБИЯЕ.

(2) Анализът по ал. 1 се осъществява съвместно от лицензиантите и титулярите на разрешения за извършване на дейности в ядрени съоръжения и с ИЙЛ и от лицата, на които са издадени лицензии за специализирано обучение.

Чл. 16. На базата на учебните програми лицето, на което е издадена лицензия за специализирано обучение, съставя индивидуална учебна програма за конкретния обучаем, която отчита:

1. неговото образование и професионален опит;
2. резултатите от предварителната оценка на знанията;
3. индивидуалните потребности, свързани с подобряване качеството на работа и културата на безопасност.

Чл. 17. Учебните програми се съгласуват със съответния лицензиант или титуляр на разрешение за извършване на дейности в ядрени съоръжения. Програмите се съгласуват и със съответния лицензиант или титуляр на разрешение за извършване на дейности с ИЙЛ, ако той поиска това.

Чл. 18. Всеки от учебните курсове по учебните програми задължително включва:

1. наименованието, продължителността и формите за провеждане на курса според учебната програма и максималния брой лица, които могат да бъдат обучавани едновременно в този курс;

2. изисквания към учебната база;
3. измерими цели на обучението по курса;
4. план на курса, включително списък и кратко описание на темите;
5. график на курса;
6. определения на използвани понятия и съкращения;
7. списък на литературни източници;
8. разработка на всяка тема, която включва:
  - а) измерими цели на обучението по темата;
  - б) описание на начина за оценка на входящото ниво на знанията и уменията;
  - в) указания за лектора, инструктора или наставника;
  - г) нагледни материали или описание на необходимите технически средства;
  - д) писмено развитие на темата;
  - е) материал за обучаемия;
  - ж) описание на начина за текуща оценка на придобитите знания и умения;
9. формуляр за отчитане провеждането на курса;
10. описание на начина за оценка на придобитите по време на курса знания и умения.

Чл. 19. (1) След приключване на специализираното обучение се провеждат един или няколко вътрешни изпита за проверка на придобитите знания и умения. При провеждане на вътрешните изпити може да участва и представител на съответния лицензиант или титуляр на разрешение за извършване на дейности в ядрени съоръжения или с ИЙЛ.

(2) При изпълнение на критериите по чл. 14, ал. 2, т. 6 се издава документ, който удостоверява успешното преминаване на специализираното обучение и доказва изпълнението на условието по чл. 66, ал. 1, т. 3 ЗБИЯЕ.

(3) При неизпълнение на критериите по чл. 14, ал. 2, т. 6 преминаването на специализирано обучение по коригирана програма съгласно чл. 16 е условие за последващо допускане до вътрешен изпит.

(4) В случаите, когато едно и също лице е извършило обучението и издава удостоверението за правоспособност, вътрешни изпити може да не се провеждат, като кандидатът се явява направо на изпит пред квалификационна изпитна комисия при условията и по реда на глава пета, раздел III.

Раздел II

Извършване на дейности в ядрени съоръжения

Чл. 20. (1) Дейностите в ядрени съоръжения, които имат влияние върху ядрената безопасност и радиационната защита, се извършват от лица, които притежават необходимата квалификация съгласно чл. 10.

(2) Дейностите в ядрени съоръжения, свързани с осигуряване или контрол на ядрената безопасност и радиационната защита, се извършват от квалифицирани лица съгласно чл. 10, които имат удостоверения за правоспособност, издадени по реда на наредбата.

(3) Дейностите по ал. 2 се извършват от лица, които притежават висше образование на образователно-квалификационна степен "магистър", придобито във висши училища, които отговарят на изискванията на Закона за висшето образование и Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени "бакалавър", "магистър" и "специалист" (обн., ДВ, бр. 76 от 2002 г.; попр., бр. 85 от 2002 г.; доп., бр. 79 от 2003 г.).

Чл. 21. (1) Длъжностите, в чиито функции влиза извършването на дейности по чл. 20, ал. 1, се определят от лицензианта или титуляря на разрешение за извършване на дейности в ядрени съоръжения.

(2) В приложение към наредбата са посочени:

1. длъжностите, в чиито функции влиза извършването на дейности по чл. 20, ал. 2;
2. изискванията за придобита образователно-квалификационна степен по определена

специалност от лицата, които могат да заемат длъжностите по т. 1;

3. изисквания за трудов стаж на определена предходна длъжност или работно място.

(3) Конкретните наименования на длъжностите, описани в приложението, се определят с лицензията или разрешението за дейности в ядрени съоръжения.

Чл. 22. Специализираното обучение по този раздел задължително обхваща формите на обучение по чл. 13, ал. 1, т. 1, 3 и 4, като за длъжностите по т. 1.1, букви "а" - "г" и т. 2.1 от приложението задължително се провежда и обучение на симулатор по чл. 13, ал. 1, т. 2.

Чл. 23. (1) Общата продължителност на първоначалното специализирано обучение по този раздел не може да бъде по-малка от:

1. двадесет работни дни, включително 5 работни дни запознаване с аспектите на културата на безопасност - за длъжностите по т. 1.2, 2.2 и 3 от приложението;

2. осемнадесет месеца, включително два месеца обучение на пълномащабен симулатор за съответния енергиен блок на ядрена централа - за длъжностите по т. 1.1, буква "а" от приложението;

3. шестдесет работни дни, включително 20 работни дни обучение на пълномащабен симулатор за съответния енергиен блок на ядрена централа - за длъжностите по т. 1.1, буква "б" от приложението;

4. четиридесет работни дни, включително 10 работни дни обучение на пълномащабен симулатор за съответните енергийни блокове на ядрена централа - за длъжностите по т. 1.1, буква "в" от приложението;

5. осемнадесет месеца, включително 10 работни дни обучение на пълномащабен симулатор за съответния енергиен блок на ядрена централа - за длъжностите по т. 1.1, буква "г" от приложението;

6. деветдесет работни дни, включително 30 работни дни обучение на симулатор за съответния изследователски реактор - за длъжностите по т. 2.1 от приложението;

7. шестдесет работни дни - за длъжностите по чл. 20, ал. 1.

(2) Поддържащото специализирано обучение по този раздел е задължително и не може да бъде по-малко от:

1. десет работни дни годишно - за длъжностите по т. 1.2, 2.2 и 3 от приложението;

2. двадесет работни дни годишно, включително 10 работни дни обучение на пълномащабен симулатор за съответния енергиен блок на ядрена централа - за длъжностите по т. 1.1, букви "а" и "б" от приложението;

3. двадесет работни дни годишно, включително 5 работни дни обучение на пълномащабен симулатор за съответния енергиен блок на ядрена централа - за длъжностите по т. 1.1, букви "в" и "г" от приложението;

4. тридесет работни дни годишно, включително 15 работни дни обучение на симулатор за съответния изследователски реактор - за длъжностите по т. 2.1 от приложението;

5. десет работни дни годишно - за длъжностите по чл. 20, ал. 1.

Чл. 24. Пълномащабният симулатор по чл. 13, ал. 1, т. 2 трябва да отговаря на следните условия:

1. да е проектиран, изпълнен и въведен в експлоатация по процедури, които гарантират точността на физическото копие на блочния пулт за управление и на имитацията на процесите, включително и тези при проектни аварии в действителния енергиен блок на ядрената централа;

2. да се експлоатира и поддържа в съответствие с програма за осигуряване на качеството, която да гарантира неговата своевременна модификация при промени в действителния енергиен блок на ядрена централа.

Чл. 25. (1) Специализираното обучение в работни условия се провежда от лица, които притежават необходимата професионална квалификация и продължителен трудов стаж на съответната длъжност.

(2) Специализираното обучение на симулатор се провежда от лица, които:

1. са заемали за период не по-малък от три години длъжност по т. 1.1, буква "б" от

приложението или за период не по-малък от две години длъжност по т. 1.1, буква "в" от приложението на съответния ядрен енергиен блок, за който е предназначен симулаторът;

2. притежават правоспособност по т. 1.1, букви "б" или "в" от приложението.

(3) Допуска се лица, които не отговарят на изискването по ал. 2, т. 2, да провеждат обучение на симулатор, при условие че са положили успешно изпитите по реда на глава пета, раздел II, необходими за заемане на длъжност по т. 1.1, буква "б" от приложението. Изпитите се провеждат при заемане на длъжността, след изтичане на тригодишен срок, а след това - на всеки 5 години.

Раздел III

Извършване на дейности с източници на йонизиращи лъчения

Чл. 26. (1) Дейностите с ИЙЛ, които имат влияние върху безопасността, се извършват от лица с необходимата професионална квалификация съгласно чл. 10, получили удостоверение за правоспособност по реда на наредбата.

(2) В зависимост от степента на влияние върху безопасността длъжностите, в чиито функции са включени дейности с ИЙЛ, се разпределят в следните квалификационни нива:

1. първо ниво - лица, които не са пряко ангажирани с дейности с ИЙЛ, но могат при определени обстоятелства да попаднат в среда на йонизиращи лъчения;

2. (изм. – ДВ, бр. 46 от 2007 г.) второ ниво - персонал без ръководни функции, работещ непосредствено с ИЙЛ - лица, които извършват определени операции в среда на йонизиращи лъчения в съответствие с писмени инструкции под контрола на персонал от по-високо ниво; лица, които извършват радиометрични и дозиметрични измервания, но не са отговорни за избора на методите, за използваната технология и за оценката на резултатите; персонал с изпълнителски функции в Главна дирекция "Национална служба Гражданска защита", Министерството на вътрешните работи и други ведомства, който участва в ликвидирането на аварии или упражнява контрол върху опасни средства;

3. (изм. – ДВ, бр. 46 от 2007 г.) трето ниво - персонал, работещ непосредствено с високоактивни ИЙЛ; ръководен персонал, който контролира персонал от първо и второ ниво; експерти, които изготвят, утвърждават или адаптират методики към реалните условия на работа; изготвят писмени инструкции и технологии; отговарят за прилагането на стандарти и нормативни актове; оценяват резултати; отговарят пряко за радиационната защита, за движението на ИЙЛ и за уведомяването при аварии; персонал с ръководни функции в Главна дирекция "Национална служба Гражданска защита", Министерството на вътрешните работи и други ведомства, който отговаря за ликвидирането на аварии (аварийно отговорен персонал);

4. четвърто ниво - висококвалифициран персонал с висше образование и специалност в областта на ядрената физика, медицинската физика, радиологията, радиобиологията и други области, непосредствено свързани с използването на ИЙЛ; изготвя лъчезащитни проекти или изпълнява ръководни или експертни функции, или отговаря за радиационната защита в сложни обекти с високоактивни ИЙЛ, като гама-облъчвателни инсталации, неутронни източници или ускорители;

5. пето ниво - висококвалифицирани експерти, които:

а) извършват физически, технически или радиохимични изпитвания и изчисления, необходими за оценка на дозите, или утвърждават лъчезащитни проекти, когато това им е възложено от притежателите на лицензии и разрешения за дейности с ИЙЛ;

б) извършват консултативна дейност с цел осигуряване на ефективна защита на персонала и населението и правилно използване на средствата за защита, когато това им е възложено от притежателите на лицензии и разрешения за дейности с ИЙЛ;

в) носят отговорност за извършените дейности по букви "а" и "б".

(3) В лицензията или разрешението за дейности с ИЙЛ се определят квалификационните нива за всяка конкретна длъжност, за заемането на която е необходимо

удостоверение за правоспособност.

(4) Не се изисква удостоверение за правоспособност за лицата, които извършват дейности в обекти, които използват или съхраняват само пожароизвестителни йонизационни датчици.

(5) Консултативният съвет по въпросите на радиационната защита към председателя на АЯР дава мнение по индивидуалните програми за специализирано обучение на лицата по ал. 2, т. 5.

Чл. 27. Специализираното обучение по този раздел задължително обхваща формите на обучение по чл. 13, ал. 1, т. 1 и 4.

Чл. 28. (1) Общата продължителност на първоначалното специализирано обучение по този раздел не може да бъде по-малка от:

1. два работни дни за първо квалификационно ниво;
2. пет работни дни за второ, трето и четвърто квалификационно ниво;
3. три работни дни за пето квалификационно ниво.

(2) Провеждането на поддържащо специализирано обучение, доколкото то е предвидено в издаденото удостоверение за правоспособност или се изисква от условията на лицензията или разрешението за дейности с ИЙЛ, включително тренировки по аварийно планиране и готовност, не може да бъде по-малко от два работни дни годишно за всички квалификационни нива.

Глава трета **ЛИЦЕНЗИИ ЗА СПЕЦИАЛИЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ**

Раздел I

Ред за издаване на лицензия за специализирано обучение

Чл. 29. (1) За издаване на лицензия за специализирано обучение заявителят подава до председателя на АЯР писмено заявление, което съдържа:

1. идентификационните данни на заявителя;
2. описание на дейността, която ще се извършва, което включва:
  - а) длъжностите, за които ще се извършва специализирано обучение, и функциите, свързани с безопасността, които лицето, заемащо тази длъжност, изпълнява;
  - б) максималния брой на лицата, които могат едновременно да преминават специализирано обучение по съответните програми и за определен период;
3. срока, за който се иска лицензията;
4. списък на приложените към заявлението документи.

(2) Заявлението се подписва:

1. от физическото лице - заявител;
2. от лицето, което има представителна власт съгласно актуалната съдебна регистрация, когато заявителят е юридическо лице.

(3) Заявлението може да бъде подписано от упълномощено лице, ако упълномощаването е извършено писмено, с нотариална заверка на подписа. Документите относно упълномощаването се прилагат към заявлението.

Чл. 30. (1) Към заявлението за издаване на лицензия за специализирано обучение се прилагат:

1. съдебно решение за регистрация на заявителя и удостоверение за актуално състояние, издадено от съда по регистрацията на заявителя;
2. удостоверение от съответния съд, което доказва, че по отношение на заявителя - търговец, не е открито производство по несъстоятелност;
3. свидетелство за съдимост на членовете на управителните и контролните органи на заявителя - юридическо лице, съответно на едноличния търговец;
4. документи, удостоверяващи, че заявителят притежава финансови ресурси в обем,

необходим за осъществяване на заявената дейност;

5. документи, удостоверяващи, че заявителят притежава технически ресурси в обем и с качество, необходими за осъществяване на заявената дейност;

6. документи, удостоверяващи, че заявителят притежава материални ресурси в обем и с качество, необходими за осъществяване на заявената дейност;

7. документи относно управленската и организационната структура на заявителя, свързани с осъществяването на заявената дейност;

8. документи относно числеността, образованието и квалификацията на персонала, свързан с осъществяването на заявената дейност, и неговото разпределение по длъжностите, а когато това се изисква от закона - и документи, удостоверяващи неговата правоспособност;

9. процедури, свързани с осъществяването на взаимодействие с лицензиантите и титулярите на разрешения за извършване на дейности в ядрени съоръжения или с ИЙЛ в случаите, в които наредбата изисква такова взаимодействие;

10. обосновка на продължителността на срока, за който се иска лицензията;

11. учебни програми, съобразени с функционалните характеристики на съответните длъжности, за които се провежда обучението, разработени в съответствие с изискванията на чл. 14;

12. процедури за разработване на учебни програми за поддържащо обучение и за съставяне на индивидуални учебни програми в съответствие с изискванията на чл. 15, ал. 1 и чл. 16;

13. учебни курсове, съответстващи на учебните програми по т. 11, разработени в съответствие с изискванията на чл. 18;

14. процедури за изпълнение на дейностите по издаване и отнемане на удостоверения за правоспособност, както и за предоставяне на информация в АЯР и на лицензиантите и титулярите на разрешения за извършване на дейности с ИЙЛ за издадените, прекратените и отнетите удостоверения за правоспособност;

15. процедури за проверка на придобитите знания и умения в съответствие с изискванията на чл. 19;

16. документи относно системата, осигуряваща съответствието на техническите средства за обучение с оборудването на работното място;

17. програма за осигуряване на качеството, разработена в съответствие с изискванията на чл. 12, ал. 2;

18. процедура за регистриране и съхраняване на информацията за провежданото обучение;

19. процедура за предоставяне в АЯР и на лицензиантите и титулярите на разрешения за извършване на дейности в ядрени съоръжения и с ИЙЛ на информация за проведеното обучение;

20. списък на приложимите за съответната дейност стандарти, както и други документи, които установяват съответствието с изискванията за извършване на съответната дейност по тази глава;

21. документ за платена такса за разглеждане на заявлението в размер, определен съгласно Тарифата за таксите, събирани от Агенцията за ядрено регулиране по ЗБИЯЕ, приета с ПМС № 206 от 2003 г. (ДВ, бр. 85 от 2003 г.).

(2) Документите по ал. 1, т. 14 се представят само в случаите, когато в предмета на издадената лицензия е включено обучение за работа с ИЙЛ, съответно издаване на удостоверения за правоспособност за работа с ИЙЛ.

(3) Документите по ал. 1, т. 11 - 20 могат да се представят и само на електронен носител.

Чл. 31. (1) Формалната редовност на заявлението и на приложените към него документи се проверява в 14-дневен срок от постъпването в деловодството на АЯР.

(2) Ако заявлението и приложените документи не отговарят на изискванията по чл. 29 и 30, на заявителя писмено се указва да отстрани в 14-дневен срок допуснатите нередовности.

(3) Ако заявителят не отстрани допуснатите нередовности в срока по ал. 2, председателят на АЯР отказва да издаде лицензията с мотивирана заповед.

Чл. 32. (1) В съответствие с Устройствения правилник на Агенцията за ядрено регулиране, приет с ПМС № 199 от 2002 г. (ДВ, бр. 86 от 2002 г.), председателят на АЯР възлага на административните звена на АЯР да извършат преглед на заявлението и приложените към него документи и оценка на обстоятелствата, съдържащи се в тях, за установяване съответствието с изискванията по чл. 33, ал. 1.

(2) В съответствие с резултатите от прегледа по ал. 1 председателят на АЯР може да укаже на заявителя в подходящ срок, но не по-дълъг от един месец, да допълни представените документи или допълнително да представи документи. При неизпълнение на указанията се прилага чл. 31, ал. 3.

(3) Срокът за издаване на лицензията започва да тече от получаване на заявлението по чл. 29, ал. 1, съответно от датата на изпълнение на указанията, дадени по реда на чл. 31, ал. 2 и по реда на ал. 2.

Чл. 33. (1) Председателят на АЯР издава лицензията, ако:

1. заявителят е представил всички необходими документи;
2. заявителят е спазил указанията по чл. 31, ал. 2 и чл. 32, ал. 2;
3. заявителят е изпълнил всички условия по предходни лицензии и други актове, издадени по реда на ЗБИЯЕ, ако те са във връзка с издаването на исканата лицензия;
4. на заявителя са издадени от други административни органи необходимите административни актове, определени от закона като условие за издаване на лицензията;
5. прегледът и оценката на представените от заявителя документи потвърждават съответствието с изискванията на ЗБИЯЕ и наредбата.

(2) При несъответствие с изискванията по ал. 1 председателят на АЯР с мотивирана заповед отказва издаването на исканата лицензия.

(3) Лицензиите по ал. 1 или заповедите по ал. 2 се издават в сроковете по чл. 18, ал. 1, т. 2 ЗБИЯЕ.

(4) Лицензиите се издават за срок до 5 години.

Чл. 34. (1) Издадените лицензии и заповеди за отказ за издаване на лицензии се връчват на заявителя, на негов законен или изрично упълномощен представител или се изпращат по пощата с препоръчано писмо с обратна разписка, в която се отбелязват видът и регистрационният номер на издадения акт.

(2) Лицензията се връчва или изпраща на заявителя по реда на ал. 1 след представяне на копие от документа за платена първоначална лицензионна такса в размер, определен съгласно Тарифата за таксите, събирани от Агенцията за ядрено регулиране по ЗБИЯЕ.

Раздел II

Съдържание на лицензията за специализирано обучение

Чл. 35. (1) Лицензията за специализирано обучение съдържа:

1. наименованието на държавния орган, който издава акта;
2. вида на съответната лицензия;
3. регистрационния номер на лицензията;
4. правните основания за издаването на акта;
5. собственото, бащиното и фамилното име; единния граждански номер, фирмата, под която се извършва дейността, седалището, адреса на управление, съдебната регистрация, кода по БУЛСТАТ и данъчния номер на физическото лице - лицензиант, който е едноличен търговец; наименованието, седалището, адреса на управление, съдебната регистрация, кода по БУЛСТАТ и данъчния номер на лицензианта, който е юридическо лице;
6. дейността, за която се издава лицензията;
7. срока на лицензията;
8. общите и специалните условия, които определят правата и задълженията на

лицензианта.

(2) Общите условия на лицензията могат да обхващат:

1. подробно описание на дейността, за която се издава лицензията, включително максималния брой на лицата, които могат едновременно да преминават специализирано обучение по съответните програми и за определен период;
2. основни изисквания за осъществяване на дейността;
3. задължения, свързани с поддържането на финансови, материални и технически ресурси;
4. изисквания, свързани с квалификацията и правоспособността на персонала;
5. изисквания, свързани с осигуряване на качеството;
6. изисквания, свързани с учебните програми, учебните курсове и процедурите за изпълнение на дейностите;
7. изисквания, свързани с издаването на удостоверения за правоспособност;
8. изисквания, свързани със съответствието на техническите средства за обучение с оборудването на работното място;
9. задължения, свързани с удостоверяване изпълнението на условията на лицензията;
10. задължения, свързани с осъществяването на контрол по изпълнението на лицензията;
11. задължения, свързани с преустановяването на дейността;
12. задължения, свързани с осъществяване на контрол върху издаваните документи за правоспособност.

(3) Изискванията по ал. 2, т. 7 се включват в общите условия на лицензията в случаите, когато в предмета на издадената лицензия е включено обучение за работа с ИЙЛ, съответно издаване на удостоверения за правоспособност за работа с ИЙЛ.

(4) Специалните условия на лицензията могат да обхващат:

1. изисквания, свързани с организацията на дейността на лицензианта при възлагане на външни лица извършването на дейности по лицензията, както и изисквания, свързани с осигуряването на възможност за осъществяване на контрол върху изпълнението на тези дейности;
2. изисквания, свързани с осигуряването на взаимодействието с лицензиантите и титулярите на разрешения за извършване на дейности в ядрени съоръжения и с ИЙЛ;
3. изисквания, свързани със съхраняването на документи и информация;
4. изисквания, свързани с предоставянето на информация за изпълнение на дейностите по лицензията;
5. други условия, свързани със започването или с осъществяването на дейността.

(5) Лицензиите могат да съдържат приложения.

(6) В приложение към лицензията се включва списък на документите за осъществяване дейността на лицензианта, чието съществено изменение е основание за изменение на лицензията.

(7) Преди да направи изменения в документите, включени в приложението по ал. 6, лицензиантът уведомява председателя на АЯР за съдържанието на предвижданите изменения. Председателят на АЯР се произнася писмено в 30-дневен срок относно необходимостта от изменение на лицензията. Непроизнасянето в този срок се счита за мълчаливо съгласие за извършване на измененията.

Чл. 36. Извън случаите, когато изменението на заявените по реда на наредбата данни и обстоятелства е основание за изменение на издадената лицензия, заявителите и лицензиантите са длъжни да уведомяват председателя на АЯР за изменението на заявените данни и обстоятелства в 7-дневен срок от възникването им.

Раздел III

Изменение и подновяване на лицензия за специализирано обучение

Чл. 37. Издадена лицензия за специализирано обучение се изменя по искане на лицензианта със заповед на председателя на АЯР в случаите по чл. 21, ал. 1 ЗБИЯЕ.

Чл. 38. (1) Лицензиантът е длъжен в едномесечен срок от настъпване на обстоятелствата, налагащи изменение на лицензията, да поиска изменението със заявление, което съдържа:

1. идентификационните данни на заявителя;
2. регистрационния номер на лицензията;
3. предложение за изменение;
4. обосновка за исканото изменение.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат:

1. документи, които установяват обстоятелствата, свързани с исканото изменение;
2. документ за платена такса за разглеждане на заявлението в размер, определен съгласно Тарифата за таксите, събирани от Агенцията за ядрено регулиране по ЗБИЯЕ.

(3) Председателят на АЯР се произнася по заявлението за изменение на лицензията в срок от един месец.

Чл. 39. (1) Ако в определения срок по чл. 21, ал. 2 ЗБИЯЕ лицензиантът не поиска изменение на лицензията, председателят на АЯР го уведомява писмено за наличието на обстоятелствата, налагащи изменението, като го предупреждава за последиците съгласно чл. 23, ал. 2 ЗБИЯЕ при неподаване на заявлението.

(2) Ако в 14-дневен срок от уведомяването по ал. 1 лицензиантът не поиска изменение, председателят на АЯР може да отнеме издадената лицензия.

Чл. 40. Лицензиите се подновяват по искане на лицензианта. Подновяването може да обхваща:

1. продължаване на срока;
2. продължаване на срока заедно с изменение на условията за осъществяване на дейността.

Чл. 41. (1) За подновяване на лицензията заявителя подава заявление, което съдържа:

1. идентификационните данни на заявителя;
2. регистрационния номер на лицензията;
3. искане за подновяване на лицензията;
4. предложение за изменение на срока, а в случаите по чл. 40, т. 2 - и предложение за изменение на условията на лицензията.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилагат:

1. обосновка на новия срок, а в случаите по чл. 40, т. 2 - и обосновка на предложените изменения;
2. документ за платена такса за разглеждане на заявлението в размер, определен съгласно Тарифата за таксите, събирани от Агенцията за ядрено регулиране по ЗБИЯЕ.

Чл. 42. (1) Заявлението за подновяване на лицензията се подава не по-рано от 9 месеца и не по-късно от 6 месеца преди изтичането на срока на действащата лицензия.

(2) В случаите, когато заявлението е подадено в сроковете по ал. 1, до издаването на новата лицензия заявителят осъществява дейността при условията на лицензията, чието подновяване е поискал.

(3) Алинея 2 се прилага и когато срокът по ал. 1 не може да бъде спазен по обективни причини.

(4) При неспазване на срока по ал. 1, както и когато не са налице обективни причини по ал. 3, се прилагат разпоредбите за издаване на лицензия по раздел I.

Чл. 43. (1) Председателят на АЯР се произнася по заявление за подновяване на лицензия в сроковете по чл. 18, ал. 1, т. 2 ЗБИЯЕ.

(2) При разглеждане на заявлението за подновяване на лицензията председателят на АЯР преценява съответствието с изискванията по чл. 33, ал. 1 и изпълнението на условията на първоначалната лицензия.

(3) Въз основа на преценката по ал. 2 председателят на АЯР подновява лицензията, като

я произдава със съдържанието, определено съгласно чл. 35.

(4) Лицензията се подновява за поискания срок, но не по-дълъг от 5 години.

Чл. 44. По въпросите, които изрично не са уредени в този раздел, се прилагат съответно разпоредбите на раздел I.

Раздел IV

Прекратяване и отнемане на лицензия за специализирано обучение

Чл. 45. (1) Лицензията за специализирано обучение се прекратява:

1. с изтичане на срока, ако не е подадено заявление за подновяване;
2. при подадено от лицензианта заявление за прекратяване на лицензията;
3. поради отнемане на лицензията;
4. при прекратяване на юридическото лице - лицензиант;
5. при смърт на физическо лице - лицензиант.

(2) Председателят на АЯР прекратява лицензията със заповед, освен в случаите по ал. 1, т. 1, 4 и 5, когато лицензията се прекратява автоматично.

(3) Лицензията се смята за прекратена от датата на настъпване на събитието, с изключение на случаите по ал. 1, т. 2 и 3, когато прекратяването настъпва от датата на влизането в сила на издадената от председателя на АЯР заповед.

Чл. 46. (1) Заявлението за прекратяване на лицензия за специализирано обучение съдържа идентификационните данни на заявителя и регистрационния номер на лицензията.

(2) Председателят на АЯР се произнася по подаденото заявление в срок от един месец.

Чл. 47. (1) Лицензията се отнема в случаите по чл. 23, ал. 1, т. 1, букви "б" и "в" и т. 2 - 4 ЗБИЯЕ.

(2) При установяване наличието на основанията за отнемане на лицензията по ал. 1 председателят на АЯР е длъжен да предупреди писмено лицензианта за направените констатации и да даде подходящ срок за привеждане на дейността в съответствие с нормативните изисквания и с условията на издадената лицензия.

(3) В срока по ал. 2 лицензиантът може да представи обяснения и възражения по направените констатации, както и да поиска удължаване на дадения срок.

(4) Ако в резултат на постъпилите обяснения и възражения се установи, че първоначално определеният срок за привеждане на дейността в съответствие с нормативните изисквания и с условията на издадената лицензия е недостатъчен или ако са налице други обективни причини, председателят на АЯР може да удължи този срок, за което уведомява лицензианта по реда на ал. 2.

Чл. 48. (1) Ако лицензиантът не приведе дейността си в съответствие с нормативните изисквания и с условията на издадената лицензия в определения срок и след преценка на обстоятелствата и дадените обяснения и възражения, председателят на АЯР отнема издадената лицензия със заповед.

(2) Заповедта за отнемане на лицензията за специализирано обучение съдържа:

1. правното основание за издаването на заповедта;
2. фактическите основания за издаване на заповедта, освен ако лицензията се отнема на основание чл. 23, ал. 1, т. 4 ЗБИЯЕ;
3. становище по обясненията на лицензианта, освен ако лицензията се отнема на основание чл. 23, ал. 1, т. 4 ЗБИЯЕ;
4. срок, не по-дълъг от една година, в който лицето не може да кандидатства за издаване на нова лицензия за същата дейност.

(3) Заповедта по ал. 1 се връчва на лицензианта, съответно на лицето, което има право да го представлява.

Глава четвърта УДОСТОВЕРЕНИЯ ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ

Раздел I

Ред за издаване на удостоверения за правоспособност по чл. 64, ал. 2, т. 1 ЗБИЯЕ

Чл. 49. Удостоверенията за правоспособност по чл. 64, ал. 2, т. 1 ЗБИЯЕ се издават от председателя на АЯР на лица, които отговарят на изискванията по чл. 66, ал. 1 ЗБИЯЕ и нямат наложена забрана по чл. 70, ал. 3 ЗБИЯЕ.

Чл. 50. (1) За полагане на изпит пред квалификационната изпитна комисия на АЯР и издаване на удостоверение за правоспособност заявителят подава до председателя на АЯР писмено заявление, което съдържа:

1. идентификационните данни на заявителя;

2. посочване на длъжността, за която се иска издаване на удостоверение за правоспособност, и съответното работно място;

3. списък на приложените към заявлението документи.

(2) Към заявлението трябва да бъдат приложени:

1. документ, издаден по ред, определен от министъра на здравеопазването, удостоверяващ, че заявителят отговаря на медицинските и психофизиологичните изисквания за съответната дейност;

2. документи, удостоверяващи професионалната квалификация по чл. 10, ал. 2;

3. документ за платена такса за явяване на изпит в размер, определен съгласно Тарифата за таксите, събирани от Агенцията за ядрено регулиране по ЗБИЯЕ.

(3) Заявлението се подписва от физическото лице - заявител, и се подава в АЯР лично или се изпраща чрез съответния лицензиант или титуляр на разрешение за извършване на дейности в ядрени съоръжения.

Чл. 51. (1) Редовността на заявлението и на приложените към него документи, както и съответствието им с изискванията на ЗБИЯЕ и наредбата се проверяват в 14-дневен срок от постъпването в деловодството на АЯР.

(2) При констатиране на нередовности и несъответствия на заявителя писмено се указва да ги отстрани в 14-дневен срок.

(3) Председателят на АЯР определя дата за провеждане на изпита по чл. 64, ал. 1, т. 1 или ал. 3, която не може да бъде по-късно от 30 дни от получаване на заявлението по чл. 50, ал. 1, съответно от датата на изпълнение на указанията, дадени по реда на ал. 2.

Чл. 52. (1) Наличието на редовни документи по чл. 50, ал. 2, съответстващи на изискванията на ЗБИЯЕ и на наредбата, е условие за допускане на заявителя до явяване на изпит пред квалификационната изпитна комисия по чл. 66, ал. 2 ЗБИЯЕ.

(2) Удостоверението за правоспособност се издава на основание документите по чл. 50, ал. 2 и протоколите за успешно положени изпити по реда на наредбата.

(3) Удостоверението за правоспособност съдържа данните по чл. 67 ЗБИЯЕ и се издава в 14-дневен срок от успешното полагане на последния изпит.

(4) При определяне на срока, за който се издава удостоверението, председателят на АЯР взема предвид наличието на трудов стаж на съответната длъжност, както и размера на трудовия стаж на предходни длъжности, за които се изисква удостоверение за правоспособност, резултатите от положените изпити и наличието на влезли в сила наказателни постановления за нарушения на ЗБИЯЕ.

Чл. 53. (1) Издадените удостоверения за правоспособност се връчват на заявителя или на изрично упълномощен от него представител чрез деловодството на АЯР.

(2) В случай че удостоверението не е получено по реда на ал. 1 в 14-дневен срок от изтичането на срока по чл. 52, ал. 3, то се изпраща по пощата с препоръчано писмо с обратна разписка, в която се отбелязват видът и регистрационният номер на издадения акт.

(3) Удостоверението се връчва или изпраща на заявителя по реда на ал. 1 и 2 след

представяне на копие от документа за платена такса за издаване на удостоверение за правоспособност в размер, определен съгласно Тарифата за таксите, събирани от Агенцията за ядрено регулиране по ЗБИЯЕ.

Чл. 54. Издадените от председателя на АЯР удостоверения за правоспособност по този раздел се вписват в публичния регистър по чл. 111, ал. 1, т. 2 от Наредбата за реда за издаване на лицензии и разрешения за безопасно използване на ядрената енергия, приета с ПМС № 93 от 2004 г. (ДВ, бр. 41 от 2004 г.).

Раздел II

Ред за издаване на удостоверения за правоспособност по чл. 64, ал. 2, т. 2 ЗБИЯЕ

Чл. 55. Удостоверението за правоспособност по чл. 64, ал. 2, т. 2 ЗБИЯЕ се издава от лице, на което е издадена лицензия за специализирано обучение за работа с ИЙЛ по наредбата, ако заявителят отговаря на изискванията по чл. 66, ал. 1 ЗБИЯЕ и няма наложена забрана по чл. 70, ал. 3 ЗБИЯЕ.

Чл. 56. (1) Удостоверение за правоспособност за работа с ИЙЛ се издава, ако заявителят е положил успешно изпит по реда на глава пета, раздел III пред квалификационна изпитна комисия, назначена от лицето по чл. 55, което е провело обучението.

(2) Удостоверенията за правоспособност се издават по ред, определен с процедурите за изпълнение на дейностите по издаване на удостоверения за правоспособност по чл. 65, ал. 1, т. 3, буква "в" ЗБИЯЕ, въз основа на които е издадена лицензията за специализирано обучение по реда на глава трета.

(3) Удостоверението за правоспособност съдържа данните по чл. 67 ЗБИЯЕ и се издава в 14-дневен срок от успешното полагане на последния изпит.

Чл. 57. (1) В АЯР се води публичен регистър на удостоверенията за правоспособност, издадени от лица, на които са издадени лицензии за специализирано обучение за дейности с ИЙЛ по наредбата.

(2) По отношение вписването в регистъра по ал. 1 се прилага съответно редът по чл. 111 от Наредбата за реда за издаване на лицензии и разрешения за безопасно използване на ядрената енергия.

(3) За вписване в регистъра по ал. 1 лицензиантите изпращат в АЯР заверени копия от издадените от тях удостоверения за правоспособност в 3-дневен срок от издаването на удостоверението.

Раздел III

Прекратяване на действието и отнемане на удостоверения за правоспособност

Чл. 58. (1) Действието на удостоверението за правоспособност се прекратява автоматично в случаите по чл. 68, ал. 1, т. 1 ЗБИЯЕ.

(2) При установяване на обстоятелствата по чл. 68, ал. 1, т. 2 и 3 ЗБИЯЕ председателят на АЯР прекратява действието на удостоверението за правоспособност, издадено по чл. 64, ал. 2, т. 1 ЗБИЯЕ, с мотивирана заповед.

(3) При установяване на обстоятелствата по чл. 68, ал. 1, т. 2 и 3 ЗБИЯЕ председателят на АЯР отправя мотивирано искане до лицето, което е издало удостоверение за правоспособност по чл. 64, ал. 2, т. 2 ЗБИЯЕ, което прекратява действието на удостоверението за правоспособност с мотивирана заповед.

(4) Подновяването на правоспособността става по реда, по който е придобита.

Чл. 59. (1) При установяване наличието на основанията за отнемане на удостоверението за правоспособност по чл. 69, ал. 1, т. 1 и 3 ЗБИЯЕ председателят на АЯР предупреждава писмено лицето, на което е издадено удостоверението за правоспособност, за направените констатации и определя подходящ срок за представяне на обяснения и възражения.

(2) В срока по ал. 1 лицето, на което е издадено удостоверението за правоспособност,

може да представи обяснения и възражения по направените констатации.

(3) За установяване наличието на основанията по чл. 69, ал. 1, т. 2 ЗБИЯЕ се прилагат разпоредбите на чл. 101, ал. 1 и 2 ЗБИЯЕ.

Чл. 60. (1) След преценка на обстоятелствата и дадените обяснения и възражения председателят на АЯР:

1. отнема удостоверението за правоспособност, издадено по чл. 64, ал. 2, т. 1 ЗБИЯЕ, с мотивирана заповед, която съдържа:

- а) правното основание за издаването на заповедта;
- б) фактическите основания за издаване на заповедта;
- в) становище по дадените обяснения и възражения;

2. отправя мотивирано искане до лицето, издало удостоверение за правоспособност по чл. 64, ал. 2, т. 2 ЗБИЯЕ, което отнема удостоверението за правоспособност с мотивирана заповед със съдържанието по т. 1.

(2) В случаите на отнемане на удостоверението за правоспособност със заповедта по ал. 1 се определя и срок, не по-кратък от 6 месеца и не по-дълъг от една година, в който лицето не може да кандидатства за получаване на ново удостоверение за правоспособност за заемане на същата или на по-отговорна длъжност.

(3) Заповедта по ал. 1 се връчва на лицето, чието удостоверение за правоспособност е отнето.

(4) Копие от заповедта по ал. 1 се изпраща на лицензианта, съответно на титуляря на разрешение, за извършване на дейности в ядрени съоръжения или с ИЙЛ, който е наел на работа лицето, чието удостоверение за правоспособност е отнето.

(5) Копие от заповедта за отнемане на удостоверението за правоспособност, издадена от лице по чл. 64, ал. 2, т. 2 ЗБИЯЕ, се изпраща в АЯР за вписване на обстоятелствата по заповедта в публичния регистър на удостоверенията за правоспособност, издадени от лицата по чл. 64, ал. 2, т. 2 ЗБИЯЕ.

Чл. 61. При констатиране на обстоятелства от значение по този раздел лицензиантите и титулярите на разрешения за извършване на дейности в ядрени съоръжения и с ИЙЛ са длъжни незабавно да информират АЯР.

Глава пета

ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ

Раздел I

Състав и ред за назначаване на квалификационната изпитна комисия на АЯР

Чл. 62. (1) Квалификационната изпитна комисия на АЯР се назначава от председателя на АЯР със заповед след съгласуване с министъра на здравеопазването.

(2) В комисията участват представители на АЯР, на лицата, получили лицензия за експлоатация на ядрени съоръжения, на Министерството на здравеопазването, както и други определени от председателя на АЯР лица, които отговарят на условията по ал. 5.

(3) Комисията се състои от председател, заместник-председатели, секретар и членове.

(4) Председател на комисията е председателят на АЯР. Заместник-председателите и секретарят на комисията са служители на АЯР.

(5) За членове на комисията се назначават български граждани, които отговарят на изискванията по чл. 66, ал. 4 ЗБИЯЕ.

Чл. 63. (1) Председателят на комисията ръководи нейната работа и осъществява общо методическо ръководство с цел еднакво прилагане на критериите за оценка на знанията по време на изпитите.

(2) Председателят на комисията утвърждава изпитните документи за всяка конкретна длъжност.

(3) Правомощията на председателя на комисията в негово отсъствие се осъществяват от

заместник-председател, определен писмено от председателя на комисията за всеки конкретен случай.

(4) Извън случаите по ал. 3 председателят на комисията може да делегира писмено част от своите правомощия на заместник-председателите.

(5) Секретарят на комисията приема и обработва документите на кандидатите и проверява тяхното съответствие с нормативните изисквания, организира провеждането на изпитите, води протоколите от изпитите, организира издаването на документите за правоспособност, съхранява архива на комисията и извършва вписванията в съответния публичен регистър.

Раздел II

Провеждане на изпити от квалификационната изпитна комисия на АЯР

Чл. 64. (1) За длъжностите по т. 1.1 и 2.1 от приложението изпитът пред квалификационната изпитна комисия на АЯР се състои от две части:

1. тест или писмен изпит по предварително обявен въпросник, в който е посочено и времетраенето на изпита;

2. устен изпит по предварително обявен въпросник.

(2) По решение на председателя на АЯР за длъжностите по т. 1.1, букви "а" - "в" от приложението изпитът може да се състои от три части, като кандидатът полага и практически изпит на симулатор.

(3) За останалите длъжности по приложението изпитът пред квалификационната изпитна комисия на АЯР е устен, по предварително обявен въпросник, като може да включва и писмено решение на управленска задача или казус, свързани с безопасността.

Чл. 65. (1) Тестът, съответно писменият изпит, се провежда от представители на АЯР, определени със заповед на председателя на АЯР, в която се посочват мястото и началният час на изпита.

(2) Резултатите от теста се проверяват от секретаря на квалификационната изпитна комисия на АЯР.

(3) Писмените работи се оценяват независимо от трима от членовете на квалификационната изпитна комисия на АЯР, определени със заповед на председателя на АЯР.

(4) Тестът, съответно писменият изпит, се смята за успешно положен, ако резултатът от теста е не по-малко от 80 на сто от максималния възможен резултат, съответно ако всеки от тримата оценяващи по ал. 3 е поставил оценка не по-ниска от добър (4) по шестобалната система.

(5) За резултатите от теста, съответно от писмения изпит, кандидатите се уведомяват в срок не по-късно от два работни дни след провеждането на теста и не по-късно от 15 работни дни от провеждане на писмения изпит.

(6) При неуспешно полагане на писмен изпит, съответно на тест, кандидатът има право на следващо явяване не по-рано от един месец след датата на предишното явяване.

Чл. 66. (1) В случаите по чл. 64, ал. 1 до устен изпит се допускат кандидатите, успешно положили тест или писмен изпит.

(2) В случаите по ал. 1 устният изпит се провежда не по-късно от един месец от датата на уведомяването за резултатите от теста или от писмения изпит, като кандидатът се уведомява за провеждането на устния изпит най-късно 3 работни дни предварително.

(3) Изпитът се провежда от изпитна комисия, съставена от членове на квалификационната изпитна комисия на АЯР, определени със заповед на председателя на АЯР, в която се посочват мястото и началният час на изпита. В състава на комисията се включва представител на лицензианта, съответно на титуляря на разрешение за извършване на дейности в ядреното съоръжение, който наема на работа изпитвания.

(4) Изпитната комисия е в състав: председател, секретар и от четирима до шестима

членове. Председател на изпитната комисия може да бъде само председателят на квалификационната изпитна комисия на АЯР или негов заместник.

(5) Всеки член на изпитната комисия оценява кандидата с оценка "издържал" или "неиздържал". Изпитът се смята за успешно положен, ако всички присъствали членове на комисията са поставили оценка "издържал".

(6) В случаите, когато е поставена само една оценка "неиздържал", решението се взема от председателя на изпитната комисия след обсъждане с останалите членове на комисията.

(7) Изпитните протоколи се подписват от всички членове на комисията.

Чл. 67. (1) При неуспешно полагане на устния изпит кандидатът има право повторно да се яви на устен изпит не по-рано от един месец след датата на първия изпит. Изпитната комисия може да определи и по-дълъг срок за повторно явяване на устен изпит, но не повече от 6 месеца.

(2) При следващо неуспешно полагане на изпита следващият устен изпит се провежда не по-рано от 6 месеца след датата на предходния.

(3) Условие за повторно и следващо явяване на устен изпит е преминаването на допълнително специализирано обучение по индивидуална програма, която отчита резултатите от предходния изпит.

Чл. 68. (1) Когато за издаването на удостоверение за правоспособност се изисква и полагането на практически изпит по чл. 64, ал. 2, този изпит се провежда преди полагането на устния изпит.

(2) Практическият изпит се провежда на симулатор, съответстващ на бъдещото работно място на кандидата и експлоатиран от лице, на което е издадена лицензия за специализирано обучение.

(3) Редът за провеждането на практическия изпит, съдържанието на изпита, съставът на изпитната комисия и критериите за оценка се определят във вътрешни правила, утвърдени от председателя на АЯР, специфични за всеки енергиен блок на ядрена централа.

(4) При неуспешно полагане на практическия изпит се прилагат разпоредбите на чл. 67.

Чл. 69. Условие за повторно и последващо допускане до писмен, устен или практически изпит е представянето на:

1. заявление за явяване на изпит;

2. документ за преминалото допълнително обучение в случаите, когато такова се изисква;

3. документ за платена такса за явяване на изпит в размер, определен съгласно Тарифата за таксите, събирани от Агенцията за ядрено регулиране по ЗБИЯЕ.

Чл. 70. Редът за изработване, актуализиране и утвърждаване на тестовете и въпросниците, критериите за оценка, редът и условията за изплащане на възнаграждения на членовете на изпитните комисии и на лицата, които провеждат тестовете и писмените изпити, се уреждат с правила за работата на квалификационната изпитна комисия, утвърдени от председателя на АЯР.

Раздел III

Провеждане на изпити от квалификационна изпитна комисия, назначена от лице, получило лицензия за специализирано обучение

Чл. 71. (1) Управителните органи на лицата, получили лицензия за специализирано обучение по глава трета, назначават квалификационни изпитни комисии, в които задължително се включват представители на АЯР и на Министерството на здравеопазването.

(2) За членове на комисии се назначават български граждани, които отговарят на изискванията по чл. 66, ал. 4 ЗБИЯЕ.

(3) В АЯР се съхраняват списъци на членовете на квалификационните изпитни комисии на всички лица, на които са издадени лицензии за специализирано обучение за работа с ИЙЛ.

Чл. 72. До изпит се допускат само кандидати, които отговарят на условията по чл. 66, ал. 1, т. 1 - 3 ЗБИЯЕ.

Чл. 73. (1) Формата, съдържанието, мястото на провеждане и времетраенето на изпитите, формата и съдържанието на изпитните протоколи, критериите за оценка, минималният и максималният брой на кандидатите за една изпитна сесия, редът за изработване, актуализиране и утвърждаване на тестовете и въпросниците се уреждат с процедурите за изпълнение на дейностите по издаване на удостоверения за правоспособност по чл. 65, ал. 1, т. 3, буква "в" ЗБИЯЕ, въз основа на които е издадена лицензията за специализирано обучение по реда на глава трета.

(2) Процедурите по ал. 1 трябва да осигуряват обективност при провеждането на изпитите и оценката на знанията.

Глава шеста

КОНТРОЛ ВЪРХУ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА УСЛОВИЯТА НА ЛИЦЕНЗИИТЕ И УДОСТОВЕРЕНИЯ ЗА ПРАВОСПОСОБНОСТ

Чл. 74. (1) Председателят на АЯР осъществява контрол по спазване на условията на издадените лицензии за специализирано обучение и удостоверения за правоспособност в съответствие със ЗБИЯЕ и с наредбата.

(2) Контролът по ал. 1 се осъществява от инспектори, които са длъжностни лица от състава на АЯР и са определени със заповед на председателя на АЯР по реда на ЗБИЯЕ и Устройствения правилник на АЯР.

Чл. 75. Инспекторите на АЯР извършват проверки самостоятелно или съвместно с представители на други органи, на които законът възлага осъществяването на специализиран контрол върху дейността на лицензиантите и на лицата, на които са издадени удостоверения за правоспособност.

Чл. 76. Председателят на АЯР ръководи контролната дейност на инспекторите на АЯР и в съответствие с нормативните актове одобрява правила за извършване на инспекционната дейност, с които се определят видовете проверки, периодичността и начините на провеждането им, редът за оформяне на резултатите от проверките, координацията, както и други конкретни мерки за обезпечаване на законосъобразното и пълноценно осъществяване на контролната дейност.

Чл. 77. (1) За резултатите от проверките инспекторите съставят констативен протокол, към който прилагат събраните при проверката доказателства.

(2) Протоколът се предоставя на проверяваното лице, което има право да даде обяснения и възражения в 7-дневен срок от връчването.

(3) Въз основа на резултатите от проверката инспекторите могат:

1. да дават задължителни предписания на проверяваните лица;
2. да съставят актове за административни нарушения;
3. да правят предложения за изменение, прекратяване и отнемане на лицензиите за специализирано обучение и за прекратяване и отнемане на удостоверенията за правоспособност;
4. да предлагат на председателя на АЯР налагането на принудителни административни мерки.

(4) В случаите по ал. 3, т. 3, когато удостоверение за правоспособност е издадено от лице по чл. 64, ал. 2, т. 2 ЗБИЯЕ, предложенията, направени от инспекторите на АЯР за прекратяване или отнемане на удостоверение за правоспособност, включени в искането на председателя на АЯР по чл. 69, ал. 2 ЗБИЯЕ, обвързват лицето по чл. 64, ал. 2, т. 2 ЗБИЯЕ.

(5) Лицензиантите и лицата, на които са издадени удостоверения за правоспособност, уведомяват в определения им срок инспекторите на АЯР за предприетите действия във връзка с предписаните мерки.

(6) Председателят на АЯР може да наложи мярката по чл. 150, т. 2 ЗБИЯЕ. и по отношение на удостоверение за правоспособност, което е издадено от лице по чл. 64, ал. 2, т. 2 ЗБИЯЕ.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§. 1 По смисъла на наредбата:

1. "Заявител" е лице, което:

а) е подало или от чието име е подадено заявление по реда на наредбата за издаване, изменение, подновяване или прекратяване на лицензия за специализирано обучение;

б) е подало заявление по реда на наредбата за полагане на изпит пред квалификационната изпитна комисия на АЯР и издаване на удостоверение за правоспособност.

2. "Идентификационни данни на заявителя" са собственото, бащиното и фамилното име, единният граждански номер, постоянният и настоящият адрес в Република България - за физическите лица, и пълното наименование, седалището и адресът на управление, номерът на съдебната регистрация, кодът по БУЛСТАТ и данъчният номер, както и собственото, бащиното и фамилното име на лицата, които имат представителна власт съгласно актуалната съдебна регистрация - за юридическите лица и едноличните търговци.

3. "Интерактивно компютризирано обучение" е обучението, осъществявано чрез компютър, по време на което компютърът предоставя данни или въпроси, а обучаемият реагира по съответен начин. Софтуерът, използван при компютризираното обучение, трябва да запазва всички необходими данни, така че във всеки момент да може да се идентифицират обучаемите и да се направи оценка на ефективността на преминалото към момента обучение.

4. "Компетентност" е способността да се използват в практиката знанията, уменията и опитът, определени в длъжностните характеристики, както и личната нагласа на лицето с цел извършването на дейности в рамките на заеманата длъжност или на работното място по начин, който гарантира безопасността. Компетентността може да бъде създадена посредством образование, опит и специализирано обучение.

5. "Култура на безопасност" е поведение и начин на мислене, които поставят приоритет на ядрената безопасност и радиационната защита пред всички други аспекти на използването на ядрената енергия и ИЙЛ.

6. "Наставник" е квалифицирано за определена длъжност и на определено работно място лице, на което е поверено провеждането на обучение на работното място, според индивидуалната учебна програма на обучаемия.

7. "Систематичен подход към обучението" е подход към специализираното обучение, който гарантира логическо развитие на процеса от установяването на компетентностите, които се изискват за извършването на определена работа, през разработването на съответните учебни програми до осъществяването на специализираното обучение и последваща оценка на ефективността и качеството на това обучение. Систематичният подход към обучението се състои от пет етапа - анализ, проектиране, разработване, осъществяване и оценяване, и е описан в "International Atomic Energy Agency Safety Standards Series NS-G-2.8".

8. "Учебен курс" е част от специализираното обучение, която обхваща определена област от знания и/или умения. Учебният курс се състои от няколко теми, а няколко курса съставляват учебната програма. Курсът се провежда под една или няколко от формите по чл. 13, ал. 1.

§ 2. Преди допускане без придружител в границите на площадката на ядреното съоръжение лицата, извън държавните контролни органи и персонала на лицензианта или титуляря на разрешение за извършване на дейности в ядрени съоръжения, преминават специализирано обучение не по-малко от два работни дни.

§ 3. В случаите, когато с условията по чл. 35, ал. 2, т. 4 на издадена по реда на наредбата лицензия за специализирано обучение на лица, професионално заети с дейности с ИЙЛ, са определени изисквания за квалификация на лекторите, инструкторите и наставниците, издаването на удостоверение за правоспособност на тези лица не се изисква.

§ 4. Лицата, които възнамеряват да подадат заявление за издаване на лицензия по реда

на наредбата, могат преди това да поискат председателят на АЯР да изрази мнение по определени въпроси от процедурен характер.

§ 5. Председателят на АЯР одобрява със заповед образци на заявления и други документи, които се обявяват на официалната страница на АЯР в интернет.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 6. Започналите процедури за издаване на удостоверения за правоспособност се довършват по досегашния ред.

§ 7. Удостоверенията за правоспособност, издадени до влизането в сила на наредбата, запазват действието си до изтичане на срока, за който са издадени.

§ 8. (1) Лицата, които към датата на влизането в сила на наредбата извършват специализирано обучение по смисъла на ЗБИЯЕ, привеждат дейността си в съответствие с изискванията на наредбата в срок от две години.

(2) До изтичането на срока по ал. 1 лицата по ал. 1 извършват обучението по досегашния ред при спазване на изискванията по чл. 23 и 28 от наредбата.

(3) До изтичането на срока по ал. 1 успешно преминатото обучение, извършено от лица по ал. 1, се зачита като обучение по смисъла на чл. 66, ал. 1, т. 3 ЗБИЯЕ за целите на издаване на удостоверение за правоспособност.

§ 9. Заварените ядрени централи, за които има издадена лицензия за експлоатация, които към датата на влизането в сила на наредбата не са осигурили възможност за обучение на пълномощабен симулатор, който отговаря на изискванията по чл. 24, т. 1, са длъжни да осигурят такова обучение в срок до 1 януари 2007 г.

§ 10. Лицата, които до влизането в сила на наредбата са изпълнявали длъжности съгласно приложението, запазват правата си, независимо дали отговарят на предвидените изисквания за придобита образователно-квалификационна степен и трудов стаж.

§ 11. Председателят на АЯР назначава комисията по чл. 62 в срок 3 месеца от влизането в сила на наредбата.

§ 12. Председателят на АЯР дава указания за прилагането на наредбата и издава ръководства, методики и други документи за прилагането ѝ.

§ 13. Наредбата се приема на основание чл. 65, ал. 3 и чл. 71 от Закона за безопасно използване на ядрената енергия.

**Списък на длъжностите, в чиито функции влиза извършването
на дейности по чл. 20, ал. 2**

1. Ядрени централи

1.1. Оперативен персонал

а) оператор на реактор на ядрен енергиен блок:

- функции - под ръководството на главния оперативен ръководител на ядрен енергиен блок контролира и управлява безопасно ядрения реактор и свързаните с него системи, като следи процесите чрез приборите и сигнализацията на блочния пулт за управление и директно манипулира чрез органите за управление на системите; по време на презареждане осъществява оперативното ръководство на всички манипулации по ядрения енергиен реактор или неговите системи и контролира осъществяването на ремонтните дейности в реакторно отделение; работното място на оператора на ядрен енергиен блок при нормална експлоатация е на блочния пулт за управление на съответния ядрен енергиен блок, по време на презареждане - на площадката на отворения ядрен енергиен реактор, а при аварийни ситуации, при които управлението е невъзможно да става от блочния пулт за управление - на резервния пулт за управление;

- образователно-квалификационна степен - магистър;
- област на висшето образование - технически науки;
- професионално направление - енергетика;
- специалност - ядрена енергетика;
- трудов стаж - не по-малко от 3 месеца като оператор в реакторно отделение;

б) главен оперативен ръководител на ядрен енергиен блок:

- функции - осъществява оперативното ръководство на експлоатацията на ядрения енергиен блок, като следи процесите чрез приборите и сигнализацията на блочния пулт за управление и ръководи дейността на оперативния персонал на блока директно или чрез операторите на блочния пулт за управление; по време на презареждане осъществява оперативното ръководство на всички манипулации по системите на ядрения енергиен блок и контролира осъществяването на ремонтните дейности; работното място на главния оперативен ръководител на ядрен енергиен блок при нормална експлоатация е на блочния пулт за управление на съответния ядрен енергиен блок, а при аварийни ситуации, при които управлението е невъзможно да става от блочния пулт за управление - на резервния пулт за управление; при повече от един енергиен блок главният оперативен ръководител на ядрен енергиен блок е подчинен оперативно на главния оперативен ръководител на ядрената централа, а ако ядрената централа е с един ядрен енергиен блок, изпълнява неговите функции;

- образователно-квалификационна степен - магистър;
- област на висшето образование - технически науки;
- професионално направление - енергетика;
- специалност - ядрена енергетика;
- трудов стаж - не по-малко от 3 години като оператор на реактор на ядрен енергиен блок;

в) главен оперативен ръководител на ядрена централа:

- функции - при ядрени централи с повече от един ядрен енергиен блок осъществява оперативното ръководство на експлоатацията на ядрената централа, като координира и ръководи работата на главните оперативни ръководители на ядрените енергийни блокове и на общостанционните ръководители на местни оператори, а чрез тях - на целия оперативен персонал на смяната;

- образователно-квалификационна степен - магистър;

- област на висшето образование - технически науки;
- професионално направление - енергетика;
- специалност - ядрена енергетика;
- трудов стаж - не по-малко от 3 години като главен оперативен ръководител на ядрен енергиен блок;

г) контролиращ физик на ядрен енергиен блок:

- функции - при пускови операции на ядрения енергиен блок контролира тяхното осъществяване от гледна точка на спазване изискванията на ядрената безопасност и при необходимост незабавно уведомява и съветва главния оперативен ръководител на ядрен енергиен блок или главния оперативен ръководител на ядрена централа; при движение на ядрено гориво осъществява директното оперативно ръководство на операторите на съответните съоръжения за движение на горивото; в процеса на презареждане контролира спазването на мерките за осигуряване на ядрената безопасност; работното място на контролиращия физик на ядрен енергиен блок при пускови операции е на блочния пулт за управление, при презареждане - на площадката на отворения реактор, а при движение на ядрено гориво - на пулта на съответните съоръжения за движение на горивото или в близост до него;

- образователно-квалификационна степен - магистър;
- област на висшето образование - природни науки;
- професионално направление - енергетика; физически науки;
- специалност - ядрена енергетика.

1.2. Ръководен персонал

а) главен инженер на ядрен енергиен блок или на ядрена централа:

- функции - осъществява цялостното ръководство на експлоатацията на ядрения енергиен блок (ядрената централа), като при това отговаря за всички аспекти на ядрената безопасност и радиационната защита; отдава разпореждания, контролира, координира и осигурява с необходимите ресурси дейността на пряко подчинените му ръководители на структурни звена, а чрез тях - на целия персонал на съответните ядрени енергийни блокове, съответно на ядрената централа;

- образователно-квалификационна степен - магистър;
- област на висшето образование - технически науки;
- професионално направление - енергетика;
- специалност - ядрена енергетика;

- трудов стаж - не по-малко от 7 години сумарно като главен оперативен ръководител на ядрен енергиен блок или като главен оперативен ръководител на ядрена централа или като ръководител по т. 1.2, букви "б" - "д";

б) ръководител на структурно звено, отговарящо за експлоатацията, организацията на експлоатацията, технологията на ядрен енергиен блок или на ядрена централа или неговото инженерно осигуряване; главен технолог на ядрен енергиен блок или на ядрена централа:

- функции - под ръководството на главния инженер или - в зависимост от организационната структура - под ръководството на друг пряк ръководител по тази буква осъществява общото ръководство на съответната дейност, като отговаря за нейното безопасно извършване; отдава разпореждания, контролира и координира дейността на пряко подчинените му ръководители на структурни звена, а чрез тях - на целия персонал от структурните звена, извършващи посочената дейност на ядрените енергийни блокове, съответно на ядрената централа;

- образователно-квалификационна степен - магистър;
- област на висшето образование - технически науки;
- професионално направление - енергетика;
- специалност - ядрена енергетика;

- трудов стаж - не по-малко от 5 години сумарно като главен оперативен ръководител на ядрен енергиен блок или като главен оперативен ръководител на ядрена централа;

в) ръководител на структурно звено, отговарящо за ремонта, организацията на ремонта или поддръжката на ядрен енергиен блок или ядрена централа:

- функции - под ръководството на главния инженер или - в зависимост от организационната структура - под ръководството на друг пряк ръководител по буква "б" осъществява общото ръководство на ремонта, организацията на ремонта или поддръжката на ядрен енергиен блок или ядрена централа, като отговаря за неговото безопасно и качествено извършване; отдава разпореждания, контролира и координира дейността на пряко подчинените му ръководители на структурни звена, а чрез тях - на целия персонал от структурните звена, извършващи посочената дейност на ядрените енергийни блокове, съответно на ядрената централа;

- образователно-квалификационна степен - магистър;

- област на висшето образование - технически науки;

- професионално направление - енергетика;

- специалност - ядрена енергетика;

- трудов стаж - не по-малко от 5 години сумарно на длъжности, свързани с ремонта, организацията на ремонта или поддръжката на ядрен енергиен блок или ядрена централа, в чиито функции влиза извършването на дейности, имащи влияние върху безопасността;

г) ръководител на структурно звено, отговарящо за контрола на ядрената безопасност на ядрен енергиен блок или ядрена централа:

- функции - под ръководството на главния инженер или - в зависимост от организационната структура - под ръководството на друг пряк ръководител по буква "б" осъществява общото ръководство на контрола на ядрената безопасност на ядрен енергиен блок или ядрена централа; отдава разпореждания, контролира и координира дейността на пряко подчинените му ръководители на структурни звена, а чрез тях - на целия персонал от структурните звена, извършващи посочената дейност на ядрените енергийни блокове, съответно на ядрената централа;

- образователно-квалификационна степен - магистър;

- област на висшето образование - технически науки или природни науки;

- професионално направление - енергетика; физически науки;

- специалност - ядрена енергетика;

- трудов стаж - не по-малко от 5 години сумарно като главен оперативен ръководител на ядрен енергиен блок или като главен оперативен ръководител на ядрена централа или на друга длъжност, в чиито функции влиза извършването на дейности, имащи влияние върху безопасността;

д) ръководител на структурно звено, отговарящо за радиационната защита, аварийната готовност или осигуряване на качеството на ядрен енергиен блок или на ядрена централа:

- функции - под ръководството на главния инженер или - в зависимост от организационната структура - под ръководството на друг пряк ръководител по буква "б" осъществява общото ръководство на контрола и осъществяването на съответната дейност на ядрен енергиен блок или ядрена централа; отдава разпореждания, контролира и координира дейността на пряко подчинените му ръководители на структурни звена, а чрез тях - на целия персонал от структурните звена, извършващи посочената дейност на ядрените енергийни блокове, съответно на ядрената централа;

- образователно-квалификационна степен - магистър;

- област на висшето образование - природни науки или технически науки;

- професионално направление - физически науки; енергетика;

- специалност - ядрена енергетика;

- трудов стаж - не по-малко от 5 години сумарно като главен оперативен ръководител на ядрен енергиен блок или като главен оперативен ръководител на ядрена централа или на

друга длъжност, в чиито функции влиза извършването на дейности, имащи влияние върху безопасността;

е) ръководител на структурно звено, отговарящо за ядрената безопасност, радиационната защита, аварийната готовност или осигуряване на качеството на ядрена централа:

- функции - под ръководството на директора на ядрената централа осъществява цялостното ръководство и осигурява извършването на съответната дейност в ядрената централа; отдава разпореждания, контролира и координира дейността на пряко подчинените му ръководители на структурни звена, а чрез тях - на целия персонал от структурните звена, извършващи посочената дейност на ядрената централа;

- образователно-квалификационна степен - магистър;

- област на висшето образование - природни науки или технически науки;

- професионално направление - физически науки; енергетика;

- специалност - ядрена енергетика;

- трудов стаж - не по-малко от 7 години сумарно като главен оперативен ръководител на ядрен енергиен блок или като главен оперативен ръководител на ядрена централа или на друга длъжност, включена в т. 1.2, букви "а" - "д".

2. Изследователски реактори

2.1. Оперативен персонал

а) оператор на ядрен изследователски реактор:

- функции - под ръководството на главния оперативен ръководител на ядрен изследователски реактор контролира и управлява безопасно ядрения изследователски реактор и свързаните с него системи, като следи процесите чрез приборите и сигнализацията на пулта за управление на изследователския ядрен реактор и директно манипулира чрез органите за тяхното управление; по време на презареждане осъществява директното оперативно ръководство на операторите на съответните съоръжения за движение на горивото и контролира спазването на мерките за осигуряване на ядрената безопасност; работното място на оператора на ядрен изследователски реактор при нормална експлоатация е на пулта за управление на съответния изследователски ядрен реактор, по време на презареждане - на площадката на изследователския ядрен реактор, а при аварийни ситуации, при които управлението е невъзможно да става от пулта за управление - на резервния пулт за управление;

- образователно-квалификационна степен - магистър;

- област на висшето образование - технически науки или природни науки;

- професионално направление - енергетика; физически науки;

- специалност - ядрена енергетика;

б) главен оперативен ръководител на ядрен изследователски реактор:

- функции - осъществява оперативното ръководство на експлоатацията на ядрения изследователски реактор, като следи процесите чрез приборите и сигнализацията на пулта за управление на изследователския ядрен реактор, разрешава и контролира извършването на експерименти; работното място на главния оперативен ръководител на ядрен изследователски реактор при нормална експлоатация е на пулта за управление на съответния ядрен изследователски реактор, а при аварийни ситуации, при които управлението е невъзможно да става от пулта за управление - на резервния пулт за управление;

- образователно-квалификационна степен - магистър;

- област на висшето образование - технически науки или природни науки;

- професионално направление - енергетика; физически науки;

- специалност - ядрена енергетика.

2.2. Ръководен персонал

а) главен инженер на изследователски ядрен реактор:

- функции - осъществява цялостното ръководство на експлоатацията на ядрения изследователски реактор, като при това отговаря за всички аспекти на ядрената безопасност и радиационната защита; отдава разпореждания, контролира, координира и осигурява с необходимите ресурси дейността на пряко подчинените му ръководители на структурни звена, а чрез тях - на целия персонал;

- образователно-квалификационна степен - магистър;

- област на висшето образование - технически науки;

- професионално направление - енергетика;

- специалност - ядрена енергетика;

- трудов стаж - не по-малко от 5 години сумарно на длъжности по т. 1.1, букви "а" - "в" или по т. 1.2 или 7 години сумарно на длъжности по т. 1.1, буква "г" и по т. 2.1;

б) ръководител на структурно звено, отговарящо за експлоатацията, организацията на експлоатацията или технологията на изследователски ядрен реактор, включително на експерименталната дейност:

- функции - под ръководството на главния инженер на изследователския ядрен реактор осъществява цялостното ръководство и осигурява извършването на съответната дейност в изследователския ядрен реактор; отдава разпореждания, контролира и координира дейността на пряко подчинените му ръководители на структурни звена, а чрез тях - на целия персонал от структурните звена, извършващи посочената дейност, както и на персонала, извършващ експериментална дейност;

- образователно-квалификационна степен - магистър;

- област на висшето образование - технически науки;

- професионално направление - енергетика;

- специалност - ядрена енергетика;

- трудов стаж - не по-малко от 3 години сумарно на длъжности по т. 1.1, букви "а" - "в" или по т. 1.2 или 5 години сумарно на длъжности по т. 1.1, буква "г" и по т. 2.1;

в) ръководител на структурно звено, отговарящо за ремонта, организацията на ремонта или поддръжката на изследователски ядрен реактор:

- функции - под ръководството на главния инженер на изследователския ядрен реактор, осъществява общото ръководство на ремонта, организацията на ремонта или поддръжката на изследователския ядрен реактор, като отговаря за неговото безопасно и качествено извършване; отдава разпореждания, контролира и координира дейността на пряко подчинените му ръководители на структурни звена, а чрез тях - на целия персонал от структурните звена, извършващи посочената дейност;

- образователно-квалификационна степен - магистър;

- област на висшето образование - технически науки;

- професионално направление - енергетика;

- специалност - ядрена енергетика;

- трудов стаж - не по-малко от 3 години сумарно на длъжности по т. 1.1, букви "а" - "в" или по т. 1.2 или 5 години сумарно на длъжности по т. 1.1, буква "г" и по т. 2.1;

г) ръководител на структурно звено, отговарящо за контрола на ядрената безопасност на изследователски ядрен реактор, включително при експерименталната дейност:

- функции - под ръководството на главния инженер на изследователския ядрен реактор осъществява контрола и осигурява ядрената безопасност на изследователски ядрен реактор при експлоатация и презареждане, включително при експерименталната дейност; отдава разпореждания, контролира и координира дейността на пряко подчинените му ръководители на структурни звена, а чрез тях - на целия персонал от структурните звена, извършващи посочената дейност; експерименти на изследователския ядрен реактор се извършват след получаване на неговото съгласие;

- образователно-квалификационна степен - магистър;

- област на висшето образование - технически науки или природни науки;

- професионално направление - енергетика; физически науки;
- специалност - ядрена енергетика;
- трудов стаж - не по-малко от 3 години сумарно на длъжности по т. 1.1, букви "а" - "в" или по т. 1.2 или 5 години сумарно на длъжности по т. 1.1, буква "г" и по т. 2.1;

д) ръководител на структурно звено, отговарящо за радиационната защита, аварийната готовност или осигуряване на качеството при експлоатацията на изследователски ядрен реактор, включително при експерименталната дейност:

- функции - под ръководството на главния инженер на изследователския ядрен реактор осъществява контрола и осигурява съответната дейност на изследователския ядрен реактор при експлоатация и презареждане, включително при експерименталната дейност; отдава разпореждания, контролира и координира дейността на пряко подчинените му ръководители на структурни звена, а чрез тях - на целия персонал от структурните звена, извършващи посочената дейност; експерименти на изследователския ядрен реактор се извършват след получаване на съгласието на ръководителя на структурното звено, отговарящо за радиационната защита;

- образователно-квалификационна степен - магистър;
- област на висшето образование - технически науки или природни науки;
- професионално направление - енергетика; физически науки;
- специалност - ядрена енергетика;
- трудов стаж - не по-малко от 3 години сумарно на длъжности по т. 1.1, букви "а" - "в" или по т. 1.2 или 5 години сумарно на длъжности по т. 1.1, буква "г" и по т. 2.1.

3. Други ядрени съоръжения

а) главен инженер на ядреното съоръжение:

- функции - осъществява цялостното ръководство на експлоатацията на ядреното съоръжение, като при това отговаря за всички аспекти на ядрената безопасност и радиационната защита; отдава разпореждания, контролира, координира и осигурява с необходимите ресурси дейността на пряко подчинените му ръководители на структурни звена, а чрез тях - на целия персонал;

- образователно-квалификационна степен - магистър;
- област на висшето образование - технически науки или природни науки;
- професионално направление - енергетика; физически науки;
- специалност - ядрена енергетика;
- трудов стаж - не по-малко от 3 години сумарно на длъжности по т. 1.1, букви "а" - "в" или по т. 1.2 или 5 години сумарно на длъжности по т. 1.1, буква "г" и по т. 2.1;

б) ръководител на структурно звено, отговарящо за ядрената безопасност, радиационната защита или аварийната готовност на ядреното съоръжение:

- функции - под ръководството на главния инженер на ядреното съоръжение осъществява контрола и осигурява съответната дейност на ядреното съоръжение; отдава разпореждания, контролира и координира дейността на пряко подчинените му ръководители на структурни звена, а чрез тях - на целия персонал от структурните звена, извършващи посочената дейност;

- образователно-квалификационна степен - магистър;
- област на висшето образование - технически науки или природни науки;
- професионално направление - енергетика; физически науки;
- специалност - ядрена енергетика;
- трудов стаж - не по-малко от 3 години сумарно на длъжности по т. 1.1, букви "а" - "в" или по т. 1.2 или 5 години сумарно на длъжности по т. 1.1, буква "г" и по т. 2.1.

Забележка. Посочените наименования на длъжности са примерни. Основен критерий за определяне принадлежността към този списък са изпълняваните функции, а не наименованието на длъжността.